

Maimonides, Mishneh Torah, Laws of Forbidden Relations 22:18

אין לך דבר בכל התורה כולה שהוא קשה לרוב העם לפרוש אלא מן העריות והביאות האסורות, אמרו חכמים בשעה שנצטוו ישראל על העריות בכו וקבלו מצוה זו בתרעומות ובכיה...

Nothing in the entire Torah is more difficult for most people to avoid than forbidden relations. The sages said: When Israel was instructed regarding these laws, they cried; they accepted this mitzvah only with complaints and crying...

Vignettes

- Tim is a dental hygienist, and he has learned that halachah prohibits physical contact between women and men who are not their husbands. This treatment is not life-saving. May Tim treat female patients?
- Sally, a dentist, sometimes sees patients in the privacy of her office. Halachah prohibits men from being secluded with women who are not their wives. How may she treat male patients?

Touching someone of the opposite gender for medical purposes

1. Midrash, Sifra, Acharei Mot 9:13:2

מנין לכל העריות בל תקרבו ובל תגלו, תלמוד לומר לא תקרבו לגלות

How do we know that one may neither touch nor reveal [the skin of] those with whom relations are forbidden? The Torah says, "You shall not draw near, to reveal."

2. Talmud, Taanit 21b

אבא אומנא הוה אתי ליה שלמא ממתיתבא דרקיעא כל יומא... הוה קא חלשא דעתיה דאביי משום דאבא אומנא אמרו ליה לא מצית למיעבד כעובדיה ומאי הוה עובדיה דאבא אומנא דכי הוה עביד מילתא הוה מחית גברי לחוד ונשי לחוד ואית ליה לבושא דאית ביה קרנא דהוות בזיעא כי כוסילתא כי הוות אתיא ליה איתתא הוה מלביש לה כי היכי דלא ניסתכל בה ואית ליה דוכתא דצניעא דשדי ביה פשיטי דשקיל דאית ליה שדי ביה דלית ליה לא מיכסיף

Abba the Bloodletter was greeted by the Divine Yeshiva daily... Abba was upset that he did not merit this, but they told him, 'You cannot match what he does.' What did Abba the bloodletter do? 1) When he practiced he placed man and women in separate areas; 2) He had a garment with an instrument attached and a split the size of a cut, so that when a woman came to him he had her wear it and he did not look at her skin; 3) He had a private place for payment, and those who could give and those who lacked were not embarrassed.

3. Talmud, Bava Metzia 91a

אמר רב יהודה מין במינו מותר להכניס כמכחול בשפופרת ואפילו משום פריצותא ליכא מאי טעמא בעבידתיה טריד

Rav Yehudah said: When mating two animals of like kind, one may manage the act itself and there isn't any concern for lewdness. Why? He is busy with his work.

4. Rabbi Shabtai HaKohen, Shach Yoreh Deah 195:20

אף להרמב"ם ליכא איסור דאורייתא אלא כשעושה כן דרך תאוה וחיבת ביאה כמש"ל סי' קנ"ז ס"ק י' מה שאין כן הכא וכן המנהג פשוט שרופאים ישראלים ממששים הדפק של אשה אפילו אשת איש או עובדת כוכבים אע"פ שיש רופאים אחרים עובדי כוכבים וכן עושים שאר מיני משמושים ע"פ דרכי הרפואה

Even Maimonides agrees there is no biblical prohibition unless the contact is in the manner of desire and sexual love, which is not the case in medical care. So the practice has spread for Jewish male doctors to give manual gynecological care, even for married women and non-Jewish women, even though non-Jewish physicians are available. They also provide other manual care as medically indicated.

5. Talmud, Ketuvot 17a

רב אחא מרכיב לה אכתפיה ומרקד אמרי ליה רבנן אנן מהו למיעבד הכי אמר להו אי דמיין עלייכו כשורא לחיי ואי לא לא

Rav Acha put the bride on his shoulders and danced. The sages inquired, "May we do this?" He told them, "If she is like a board on your shoulders, then fine. Otherwise, no."

Seclusion with a patient

6. Talmud, Sanhedrin 21b

אמר רב יהודה אמר רב: באותה שעה גזרו על הייחוד, ועל הפנויה. - ייחוד? דאורייתא הוא, דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוידק: רמז לייחוד מן התורה מניין - שנאמר כי יסיתך אחיך בן אמך, וכי בן אם מסית בן אב אינו מסית? אלא לומר לך: בן - מתייחד עם אמו, ואין אחר מתייחד עם כל עריות שבתורה! אלא אימא: גזרו על ייחוד דפנויה.

Rav Yehudah said, citing Rav: At that time they decreed against seclusion and single women. But seclusion is a biblical law! Rather: They decreed against seclusion with a single woman.

7. Rabbi Moshe Feinstein, Igrot Moshe Even haEzer 4:65:1

ההיתר שנתפשט הוא משום שהרופא אף אם הוא נכרי הרי הוא טרוד במלאכתו לסלק מעצמו תאותו, ואף כשכלה מלאכתו שהוצרך להתעסק בה אם הוא בזמן שקבע שיבואו אליו החולים הרי לא יוכל לשהות עמה עוד זמן מפני אלו שמחכים שם ואף אם עדיין לא באו שם חולים אחרים הרי חושש שיבואו עוד אחרים. וכשנשארה היא באחרונה שידוע שיותר לא יבואו שליכא טעמים אלו סומכות ע"ז שאיכא להרופא משרתת במרפאה (אפיס) שלו ואם תתאחר יותר זמן מכפי הרגיל ייראו שלא תחשוד את הרופא, והרופא אף שהוא נכרי ימנע מזה כדי שלא יצא עליו שם רע...

The common lenient practice is based on the fact that the physician, Jewish or not, is busy with his work and distracted from desire. Even when he finishes his work, he cannot stay with the patient during office hours; people are waiting for him. Even if other patients have not yet arrived, he is concerned that more might come. If she is the last of the day, so that the physician knows no more will come and the aforementioned logic doesn't apply, people still depend on the presence of assistants in the office; the assistants would suspect him of impropriety were he to remain longer than normal in the room. Jewish or not, the doctor will avoid this, lest he develop a bad reputation...

8. Talmud, Kiddushin 81a

אמר רבה: בעלה בעיר - אין חוששין משום ייחוד. אמר רב יוסף: פתח פתוח לרשות הרבים - אין חוששין משום ייחוד.
Rabbah said: If her spouse is in the city, there is no concern for seclusion. Rav Yosef said: If there is an entrance to a public space, there is no concern for seclusion.

9. Rabbi Moshe Feinstein, Igrot Moshe Even haEzer 4:65:2

בחלון הפתוח לרה"ר או לחצר שנמצאים שם הרבה אינשי, אם הוא למעלה ממקום שיכולין לאינשי שמחוץ לראות דרך שם אסור ואף אם אפשר לטפס וליכנס אסור דאין דרכן של אינשי ליכנס באופן כזה ולא מירתתי, ואם הוא חלון למטה שיכולין לראות אינשי שמבחוץ אז אם דרך החלון יכולין לראות גם בחדרים האחרים קצת יש להתיר, ואף אם אין יכולין לראות אבל יכולין להרגיש מה שנעשה שם יש להתיר, ואם איכא חדר אחד שלא אפשר להרגיש אלו שמבחוץ אסור.

Regarding a window that opens to a public space or a yard where many people are found: If it is above the height at which people outside can see in, this is prohibited, regardless of the possibility of climbing up and entering. People don't normally enter this way, and there is no concern for it.

If it is lower, where people outside can see, then - if they can see the other rooms as well - there is some room to permit. Even if they cannot actually see, but they can sense what is done inside, there is room to permit. However, it is prohibited if there is a room in which people cannot detect activity.

10. Yerushalmi Ketuvot 7:6

מגפפין... מנשקין... תרעא טריק

If they are hugging... If they are kissing... If the gate is locked.

11. Rabbi Shlomo Zalman Auerbach, cited in Nishmat Avraham Even haEzer 22:1:3

וכן א"ל הגרש"ז אויערבאך זצ"ל שכל שהאחות או חולה או כל אדם אחר יכול כל רגע להיכנס לחדר, בין בתפקיד ובין בטעות, אין כאן איסור ייחוד.

And so Rabbi Shlomo Zalman Auerbach told me, that as long as a nurse or patient or anyone could enter the room at any moment, whether for work or by mistake, there is no prohibition against isolation.